

Ortaçağ'da dünya üzerinde müzik ve çalgı etkileri...

eçen yazımda sizlere Din ve Din Dışı müzik yapılarından bahsetmişim. Şimdi bu dönem ile ilgili küçük bir zaman yolculuğuna daha hazır mısınız?

Ortaçağ'da kutlamaları canlandırmak için çalınan çalgılar oldukça geniş bir yelpaze sergiliyordu. Arp, Lavta, Psaltery, Rebek, Kamış, Gayda, Avlanma borusu, ortaçağ Viyolu ve vurmali davul tarzı çalgılar vardı.

Telli çalgılarda kedi bağırsağı, İpek ve at kılı kullanılırdı. Mızraplı (çekmeli) olan çalgılarda ise ses kalitesi için metal tel tercih ediliyordu. Bazı çalgılar Altın, Gümüş ve Pirinç kaplama oluyordu.

İSLAM MÜZİĞİ'nde ilk başlarda müzik üzerindeki hakimiyet sadece Kuran ve Ezan üzerineydi. Müziğin diğer biçimlerini gelenekler doğrultusunda dürtüleri (arzu, yas ve tutku) harekete geçirdiğinden uzun bir süre reddetmişti. Kadınların katılımı tahrik edici bulunduğundan yasaktı. Oysa filozof, astronot ve müzisyen FARABİ müziğin şifa verici etkisini sürekli savunmuştu. Hala kullanılan Arap müziğindeki makamları icat ettiği söylenir. Ortaçağ da kullanılan Rebab, Darbuka ve Ud hala günümüzde kullanılmaktadır.

SUFİ MÜZİĞİN'de insan sesine karnıştan yapıma Ney, Sarangi (yaylı telli) Tabla (küçük davul) ve Kanun eşlik ediyordu. Yapılan müzik Allah'ı ve Hz. Muhammed'i göğe çıkaran aşık şiirlerinden dizeler içermekteydi. İslamın mistik yüzü olan sufiler huzur veren müzik eşliğinde , sakın, kendi içine dönük bir ruh haliyle kendini inancına adanmış ve bu yolda sürekli müzik icra ederken Allah'tan uzaklaştıracak her şeyden arınmayı yaşam felsefesi olarak benimişlerdi....

<https://youtu.be/oT-km2uEdjw>

Sufi müziği

ANTİK ÇİN'de ise müzik insanların hep merkezinde olmuştur. A. Çin filozofu Konfüçyüs "Müzik keyiftir... İnsanların müziksiz yapamamasının sebebi budur" demiştir :) ve

DB Didem
Mülayimsi
Argüden
UR 2420
Bölge
Acarkent
Rotary Kulübü

Psaltery, mızrap ile çalınan ve Kanuna benzeyen bir alet.

birini eğitmek için şiirle başlamalı, törenlere odaklanmalı ve müzikle bitirmelisiniz şeklinde dile getirmiştir. ÇİN'de binlerce yıldır hüküm süren hanedanlıklar el değiştirdikçe müzik de etkilenmiştir. Efsaneye göre bir müzik ustası Sarı imparator Huangi Anka kuşunun şarkısını seslendirebilmek ve 12 mükemmel sesi yakalamak için üzerinde delikler açarak bir flüt oluşturmuştur.

<https://youtu.be/x2GEqFXV5VM>

Çin kültüründe Odalık olarak adlandırılan ve özel eğitimden (müzik, dans eğitimi, oturma ve konuşma adabı) geçen genç kızlar eşliğinde eğlenceli müzikli geceler düzenlenirdi... Çin'de ayrıca bilgelerin dört sanat alanında ustalaşması şarttı. Bunlar; Satranç, Resim, Hat ve Quin'di. Quin Çin müziğinin atası bir çalgı olarak benimsenmiş telleri ipekten yapılan 7 telli hafif dokunuşlar ile çalınırdı. Farklı sesiyle dinlendirici bir etkiye sahip bu çalgı için çok sayıda okullar kurulmuştu.

<https://youtu.be/KtxnNA8zxss>

Quin

JAPON MÜZİĞİ'nde daha çok vokal, teatral oyunlar, minik operetler ve kukla tiyatroları kendini hissettiriyordu. Biwa (Lavtaya benziyor), Kato (Kanuna benziyor), Taiko(davul) en çok kullanılan çalgılar arasında sayılır.

HİNDİSTAN MÜZİĞİ'nde ise Hindustani ve Karnatik olmak üzere 2 gelenek vardı. Kutsal metinlere göre müzik tanrı ve insanları etkileyen doğa üstü bir güç olarak kabul ediliyordu. Bu kültürde dinsel yaşam müzikle iç içe olmuş Raga ve Tala isimli müzik tarzı yapısını bozmadan günümüze kadar gelmiştir. Hint müziğinin en karakteristik çalgısı Sitar'dır. Tabla ise iki parmakla çalınan 2 küçük davuldan oluşur.

BATI MÜZİĞİ'nde ise artık Polifonik yani çok sesli müzik kendini göstermeye başlamıştı. Geçen sayıda Guido' nun elinden söz etmiş ve notalama yöntemine değinmişim. Bu sayede müzik gittikçe gelişme göstermiş ve daha anlaşılır olmaya başlamıştı. <https://youtu.be/0yi2MMtlmY>

Polifonik eser

ARS NOVA 2 ya da 3 sestten oluşan bir

Avlanma borusu, hayvan boynuzundan yapılan avı simgeleyen.

“Müzik keyiftir... İnsanların müziksiz yapamamasının sebebi budur”

Konfüçyüs

tarz olarak ortaya çıkmış ve etkileşime girmiştir.

Fransız Ars Nova'sı

İtalyan Ars Nova (Fransız tarzı paralel olan)

Ars Subtilior (daha usta sanatı) karmaşık metinler içeren Polifonik besteler ve oynak armoni barındıran bir yapıdaydı..

<https://youtu.be/6mcxEtyEUw4>

Guillaume Dufay

Bu eser tarzı için diğer bestecilerden de

Guillaume de Machaut, Josquin Desprez,

Peroitin diyebiliriz....

Evet, uzun bir Ortaçağ dönemini 2 sayıda bitirebildim :) değinmediğim çok detay olduğunu söylemeliyim...

Hayata hep Sanat katmanız dileğiyle, görüşmek üzere...

Royerten Sevgilerimle